

DAGEN

25-03-048

Torsdag
4 september
1986

Arg. 42 Nr 172 (10822)

Pris: 4:-

den kristna dagstidningen

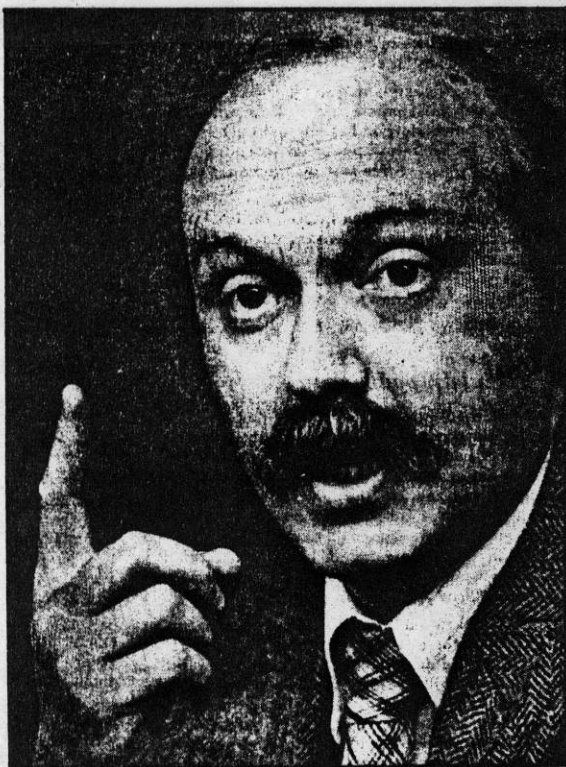
"ZIMBABWE KAN BLI FÖREDÖME FÖR SYD- AFRIKA"

**Ian Smiths son
om vägen till
fred i Sydafrika**

Alec Smith, son till Ian Smith f d premiärminister i Rhodesia (nuvarande Zimbabwe) berättar om sin väg från rasist till aktiv fredsstiftare i Zimbabwe.

Han är bland annat kaplan i Zimbabwes armé.

- Zimbabwe kan bli ett föredöme för hur Sydafrika kan förvandlas från en stat styrd enbart av vita till en demokratisk stat med svart majoritetsstyre, säger han.

- Först när jag blev omvänd öppnades mina ögon för hur blind jag varit för de svartas situation i Zimbabwe, säger Alec Smith, son till Rhodesias förre premiärminister Ian Smith. Foto: Erik Hellström

Ian Smiths son i Sverige

NU KÄMPAR HAN FÖR DE SVARTA

"Zimbabwe kan bli en förebild för Sydafrika"

- Zimbabwe valde försöningsens väg istället för hämndens och de gängna sex åren har visat att vi är på rätt väg.

- Därför att det finns flera gemensamma nämnare med Sydafrika tror jag vi kan vara en förebild om hur svarta och vita kan fungera tillsammans.

Orden kommer från Alec Smith, son till tidigare premiärministern Ian Smith i dåvarande Rhodesia.

Nu besöker han Sverige därför att hans bok, "Nu är vi bröder", som berättar om vändpunkten och försöningsarbetet, nu kommit på svenska.

- Fast det låter dåraktigt kan jag årligt säga att under uppväxtåren som vit i Rhodesia varken jag såg eller verkligen visste av rasdiskriminering.

- Bland 600 endast vita högskolelever, eller 1 000 endast vita gymnasister diskuterade vi aldrig rasproblemen.

- Först när jag 25 år gammal blev en kristen blev jag verkligen medveten om att jag hade ett personligt ansvar för den situation mitt land befann sig i, berättar han.

Lågmåld

Det är en lågmåld man i 40-årsåldern, trebarnsfar och gift med norskfödda Elisabeth som sitter på presskonferens i Stockholm och berättar. Hans bok utgiven på åtta språk, och nu samtidigt i de fyra nordiska länderna, vill visa på vad bl a kristen tro kan göra för försönning och helande också i en hel nation.

När Alec Smith blev medveten om det oerhörda förtryck och egoism, som präglade den vita minoritetens ledning av dåvarande Rhodesia, insåg han att något måste göras. En samtals- och bönegrupp blev fröet och en av orsakerna till förändrade attityder. Mycket av besvikelser, blod, hårt arbete väntade dock.

En internationell konferens på kristen grund dit politiker och industrifolk från många länder inbjöds, blev ett av redskapen. Här fanns biskop Muzorewa och medlemmar av ANC, sydafrikanska befrielseorganisationen, inalles ledande personer från 20 länder. Där fanns också den svarte metodistpastorn Arthur Kanodereka, senare en av Alec Smiths närmaste vänner.

Förlåtelse

På denna konferens stod Alec Smith upp och bad om förlåtelse till svarta i Rhodesia för sin blindhet och egoism som skapat så mycket lidande i landet. Mitt under Alec Smiths personliga bekännelse får denne svarte metodistpredikant en förnyad upplevelse av hur hat kan förbytats i kärlek. I boken berättar han:

Alec Smith, son till Rhodesias premiärminister Ian Smith (till höger), var en nyckelperson i det försöningsarbetet mellan svarta och vita som föregick bildandet av svart majoritetsstyre i nuvarande Zimbabwe. Nu är han i Sverige och berättar om sina erfarenheter och presenterar sin bok "Nu är vi bröder". Foto: Erik Hellström

- Jag kan bara säga att min fars Kristus, blev min Kristus. Jag fick en vision av vad som skulle kunna hända. Jag såg Kristus, den lidande Kristus, lidande inte bara för svarta, inte bara för vita, utan för alla människor.

Och Alec Smith berättar vad denna konferens och vänskapen med Arthur Kanodereka betydde för honom:

Tvingande vänskap

- Det blev också början till den mest tvingande vänskapen i mitt liv. Arthur öppnade fönstren mot Afrika för mig, ett Afrika som jag aldrig upptäckt eller förstätt tidigare. Han avslöjade djupet av mina egna fördomar, och det var han som lärde mig mer än någon annan, vad det vill säga att vara "färgblind".

De närmaste åren följde ett heltidsarbete för Alec Smith och många andra, främst svarta, i försök att hitta kanaler och vägar där försönningen kunde ersätta hatet. Många och långa, ofta på gränsen till hopplösa försök kom till slut att öppna vägar till samförstånd.

Idag har omkring sex år gått sedan det blev svart majoritetsstyre i Zimbabwe. Många av de vita flydde landet när premiärministern blev "marxisten" Robert Mugabe. Och Alec Smith tillhör dem som är mycket kritiska till de vitas uppgivenhet och flykt:

Kristna flydde

- Nu kastade många av landets ledande kristna istället i förfäran händerna i vädret och ropade: "Marxisterna är här!" De ramlade på varandra i iver att huvudstupa sig iväg till Sydafrika, och en hel hord av präster kände sig plötsligt kallade att predika i Kapstaden eller i Papua Nya Guinea.

Alec Smith menar att deras flykt kom att bidra till den både överdrivna och falska bild som de förmedlade:

- Man får mycket mer sympati om man beklagar sig: "fruktansvärt. . .

marxistisk stat. . . jag lyckades ge mig av i tid", än om man säger som det var, att man inte vågade stanna kvar och möta den nya situationen.

Amnesty-rapport

Under presskonferensen i Stockholm på onsdagen fick Alec Smith frågan om massaker och tortyr i bl a Matebeleland, om senaste Amnesty-rapporten, där det talas om förtryck av mänskliga rättigheter m m.

- Jag vill inte förneka att vårt land fortfarande har svårigheter. Men sedan åtta månader tillbaka pågår exempelvis samtal mellan motståndarna Nkomo och Mugabe.

- Det faktum att de fortfarande möts till samtal och uttrycker en uppriktig vilja att lösa svårigheterna anser jag vara hoppfullt. Sedan skulle det gagna Amestys trovärdighet och hjälpa vårt lands problem om man presenterade fakta kring de personer som torterats i Zimbabwe. Vad jag hittills sett av Amnesty-rapporter angående vårt land så har de varit väldigt vaga.

Alec Smith erkänner att det inte är ett automatiskt resultat av att bli kristen att man får upp ögonen för rasförtryck och annan orättfärdighet.

- Min kristna erfarenhet blev den som inträffar, när man står i ett mörkt rum och någon tänder ljuset, men självklart ser inte alla samma sak som jag såg, menar han.

Censurerade

Under besök i Sydafrika har Alec Smith blivit chockad över hur befolkningen inte minst censureras i massmedia från information som berättar hur låget är i landet.

- Den som är vit och inte gör mycket aktiva ansträngningar att få veta, kan hållas mycket ovetande om vad som sker, menar han.

Sanktioner mot Sydafrika kan få samma effekt som för Rhodesia, då kan stärka landets ekonomi därför att industrin tvingas till förändringar. Ändå menar han att sanktioner är vägen, men att det är viktigt att det blir totala sanktioner via FN.

- Det skulle ändå som en moralisk ståndpunkt bli ett starkt budskap till Sydafrika, men jag stöder Sveriges statsminister i hans inställning att det blir effektivt först när det blir på bred FN-basis.

Alec Smith och många av hans vänner är exempel på vad aktiva kristna kan betyda genom ett aktivt politiskt engagemang utifrån sin kristna övertygelse.

- Eftersom politiken påverkar allas våra liv i ett land är det oerhört viktigt att de kristna finns i det politiska livet som sin nations samvete. Det kristna budskapet måste få omforma min erfarenhet och mina uppfattningar till ett aktivt ansvar.

Idag är Alec Smith sedan omkring sex år kaplan inom Zimbabwes armé. Han är den ende vite kaplanen i armén, men han säger sig idag enbart bli bedömd och värderad för sina insatser och inte efter sin hudfärg. . .

- Idag är dina grannar, dina skolkamrater, dina arbetskamrater svarta, tidigare var det en märklig situation. Idag är det något normalt i

Zimbabwe.

Under Sverige-besöket talar Alec Smith i flera av Stockholms kyrkor, utrikespolitiska föreningar, Stockholms universitet för att nämna några sammanhang.

Han tillbringar de närmaste månaderna i Norge för att lära känna sin frus bakgrund och uppväxt och låta barnen lära känna sina norska kusiner.

Enligt honom själv är detta att försöka förstå andra människors bakgrund och erfarenheter inte minst tillämpbart inom äktenskapet.

Per Danielsson

DAGEN - ONSDAGEN DEN 3 SEPTEMBER 1986

DAGEN

Alec Smiths omvändelse från rasism

i morgon